

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma litteraru[m] indice[n]di sermonem generale[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

periculosa, & grauius impedimenta, quæ in prædicto negotio vobis emerferint, dilecto filio nostro I. sancti Nicolai in carcere Tulliano diacono Cardinali, quem eidem præfecimus negotio, significare curetis. Super alijs vero impedimentis quibuslibet, quæ siue ex defectu sociorum, siue alias ex quacunque causa vobis in ipso negotio emergere fortè contigerit, & personaliter si opus fuerit ad Cardinalem recurratis eundem, & per litteras vestras seu nuntios securè ipsi Cardinali omnia intimare curetis: vt nos per eum sufficienter super præmissis instructi, contra impedimenta huiusmodi prouideamus de remedijs opportunis, hæc ibi.

Forma alia secunda instituendi Vicarium generalem in tota prouincia.

Rater N. ordinis, &c. Venerabili, & nobis in Christo dilecto patri fratri tali, talis ordinis, sacre Theologie magistro. Vel sic: Honorabili domino prouido, & discreto tali, decretorum doctore, canonico in tali Ecclesia cathedrali: Salutem in auctore, & conseruatore: &c.

INTER Alia honesta obsequia atq; sancta, quæ grata existunt plurimum altissimo creatori prout testimonijs veridicis comprobatur, est animarum zelus, peccatorum salus, fidei orthodoxæ augmentum, prauitatis hæreticæ exterminium: ac pro fidei catholicæ, & orthodoxæ defensione nocte, & die continuè insudare. hinc est quod nos frater N. Inquisitor præfatus, cui ex iniuncto nobis officio a Sanctissimo domino nostro Papa peragere hæc incùbuit, non valentes huiusmodi incùbere, seu intendere de præsentibus, cum habeamus ad Romanam curiam accedere, pro quibusdam ibi negotijs sanctæ fidei exequendis: Vos venerabilem patrem, seu dominum antefatum, de cuius fidei integritate, vitæ puritate, disciplinæ sufficientia, morû modestia, atq; in cunctis agendis prudentia circumspècta, synceram in Domino fidem gerimus, & probatam, Vicariû nostrum, & commissarium, in omnibus, & singulis ciuitatibus, territorijs, atque locis iurisdictioni nostre subiectis, tenore præsentium instituimus generalem; committentes vobis, quatenus auctoritate nostra, immo verius Apostolica, in omnibus, & singulis fidei negotijs, quæ obuenient, & in omnibus illis dependentibus, emergentibus, & cõnexis libere etiam vsque ad sententiam diffinitiuam inclusiuè procedere valeatis: super quibus omnibus & singulis, committimus vobis vniuersaliter ac plenariè vices nostras, quousque ad nos duxerimus reuocandas. In quorum omnium, & singulorum testimonium, sigillum nostrum duximus præsentibus apponendum. Datum, &c.

Poterit etiam ipse Inquisitor, si voluerit, face-
re huiusmodi commissiones nõ per litteras suas, sui sigilli munimine roboratas, sed per publicum instrumentum, signo notarij clausum: In quo instrumento, vltra signum, si voluerit, notarij, poterit etiam facere apponi sigillum suum in pendentem, & per consequens potest Inquisitor commissiones huiusmodi facere tripliciter. Primo, per litteras suas, eius sigilli munimine roboratas. Secundo, per publicum instrumentum, signo notarij signatum. Tertio, per publicum instrumentum, signo notarij consignatum, & appensione sigilli Inquisitoris communitum.

Aduertendum tamen, quod Commissarij debent esse multum circumspècti, & cauti, & præsertim qui non sunt practici, vt de capite suo nõ procedant, potissimè in arduis: sed habeant sibi aliquem bonum, & practicum aduocatû, cuius consilium in agendis frequenter requirant, & semper faciant posse suum, vt si commodè possint, maxime in dubijs, & arduis, quod ea quæ agunt, Inquisitori studeant intimare, & de assensu illius procedere, & absque eius consilio nulla tenus negotijs finem dare, alias possent leuiter oberrare: & tunc Inquisitor talem errorem non posset leuiter reparare, & esset sibi magis, quàm commissarijs imputandum, & possent processus per Romanam curiam reuocari in opprobrium, & iacturam officij inquisitionis, & verecundiæ, & ruborem Inquisitoris, quæ summopere in tam magno negotio sunt cauenda.

De sermone a generali habendo ab Inquisitore.

DVM prædicta taliter peraguntur, seu disponuntur, commissarijs iam institutis, vel nõ institutis, semper tamen facta fide ipsi ordinario, in cuius diocesi Inquisitor disponit suum officium exequi, de sua potestate, & delegatione sibi facta a domino nostro Papa, indicat sermonem generalem, non pro aliquo festo solemnem, ne officium festi impediatur, & populus a suis Ecclesijs, pro tunc parochialibus, detrahatur, sed pro aliqua die Dominica communi, quæ non sit Quadragesima, vel Aduentus, mittendo ad clericos curatos omnium Ecclesiarum parochialium illius loci, vel ciuitatis, in quo sermonem decreuit facere generalem, litteras tenoris sequentis.

Forma litterarum inducendi sermonem generalem.

Rater N. ordinis Prædicatorû, &c. Dilecto tali, talis Ecclesiæ, ciuitatis talis, vel loci: Salutem, & mada-
tis nostris, immo verius Apostolicis, prompto animo obedire.

QVIA pp iniunctum nobis officium Inquisitionis hereticæ prauitatis, intendimus Dominica die tali, & talis mēsis, in tali Ecclesia cathedrali prædicare vniuerso clero, & populo cõgregato, ac proponere aliqua super negotijs fidei, & de fide: capro

45
Modi alij instituendi vicarios.

46
Aduertenda a commissarijs, & vicarijs inquisitionis.

Inquisitor nõ uocare potest populum, & clerum.

per auctoritate domini nostri Papæ, qua fungimur in hac parte, Vos rogamus, requirimus pariter, & monemus, quatenus crastina die, quæ erit dies Dominica tanta eiusdem mensis, dum Missarum celebrabuntur solemniter, populū alta voce, & intelligibili moneatis, quod die præfata Dominica, sint in prædicta Ecclesia cathedrali, hora qua Missa maior cōsuevit ibi aliās celebrari, vlturi, & audituri, quod ad fidem pertinet orthodoxam: adijcetes quod nos suspendimus omnes alios sermones generaliter illa die, & conferimus auctoritate Apostolica quadraginta dierum de indulgentia, ad sermonem nostrum cōfluentibus antedictum. Datum, &c.

Et silentium ea die alijs prædicatorib. indicere.

49 *Disponat Inquisitor ita, quod sabbatho ante, dicta littera Ecclesiarum rectoribus præsententur, & sequenti die, scilicet in crastinum, quæ est dies Dominica, faciat prædictam monitionem, pro alia die Dominica, tunc immediatè sequenti.*

† *Vox hispanica, qua significat chirographū breui, cōprehensum sermonem.* Poterit ipse inquisitor etiam, si vult, litteras præmittere antedictas, & die Dominica, de mane dictis curatis mittere paruas cedulas tenoris sequentis.

Forma altera ad idem.

SIGNIFICAMVS Vobis, quod nos proponimus Domino disponente, Dominica die immediatè sequenti in Ecclesia cathedrali, de fide sermonem facere generalè: quare hodie in Missa rogamus, & volumus, quod populū moneatis, quatenus veniant ad sermonem. Nos enim suspendimus pro illa die omnes sermones, & conferimus indulgentiam quadraginta dierum ad sermonem nostrum venientibus antedictum.

Eadem die seu in crastinum intimet Inquisitor hereticorum per nuntium, seu per cedulam præfatis tibus, in domibus religiosorum, quod Inquisitor Dominica sequenti immediatè sermonem faciet generalem, quare non oportet se ad sermonem aliquem præparare.

Adveniente autem sabbatho sequenti, mandabit Inquisitor per nuntium, seu cedulam prædictis præfatis tibus in domibus religiosorum, quatenus de qualibet religione tot, scilicet duo, vel quatuor ad sermonem veniant generalem.

Die autè Dominica assignata, faciet Inquisitor sermonem generalem, loquendo de fide, eandè commendando, & ad eius defensionem, & hereticæ pravitatis extirpationem populū inducendo: tandè factò sermone monebit populū verbo: Quod si sciuerint aliquem dixisse, vel egisse aliqua contra fidem, seu tenere aliquem errorem, quod debeant Inquisitori reuelare, qui potest prodesse, & non obesse, & aliqua verba similia in effectu concludendo, quod licet ipse Inquisitor bene præsumat quod reuelabit, quicquid sciuerint de prædictis: tamen vt ipsi talia scientes magis apud homines excusentur, & apud Deum de obedientia mereantur, q̄ ipse eis præcipiet, & eos monebit canonicè (vt est iuris) & et fieri cōsuevit.

Quibus dictis ipse Inquisitor faciet legi publicè alta voce, & intelligibili, & in vulgari, per suū notarium, vel aliquem clericum, vel religiosum, in ambone iuxta se existentem, litteras admonitorias tenoris sequentis.

Forma admonitionis in sermone generali de hæreticis reuelandis.

VM nos frater N. ordinis fratrum Prædicatorum in regno, & terris Illustrissimi domini talis ditioni subiectis, Inquisitor hereticæ prauitatis, a sancta sede Apostolica specialiter delegatus, per varios processus prædecessorum nostrorum, & narratione vulgata, ac

per propriam experientiam aliorum inuenimus, & de cætero nonnullas personas pestiferas Christi, & Ecclesiæ, ac verius sanctæ fidei inimicas, antiqui serpentis veneno hæresis esse infectas, vulpinis caudis intricatis, sanctitatis specie, & habitu obfuscatas, in varijs ciuitatibus atq; locis huius patriæ, & regnorum, temporibus retroactis, vineam Domini Sabbatho discurrerent, ac pariter deuasantes, voce nefaria Deum deorū in Sion blasphemantes; & probabiliter tunc ac reuolutis visceribus tremamus, iam tale venenum multorum præcordia infecisse: Ea propter nos plenè desiderijs affectantes, periculosis eorum insulibus totis nostris conatibus obviare, auctoritate domini nostri Papæ, qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis præcipimus, mandamus, & mandando requirimus, & monemus primo, secundo, tertio, ac peremptoriè, vniuersos, & singulos tam clericos, quàm laicos, tam regulares, quàm sæculares, cuiuscunque conditionis, gradus, status, ordinis, religionis, ac dignitatis existant, qui sunt infra terminos huius talis ciuitatis, ac loci, & circumquaque illam, per vniuersam, & ad quos hæc nostra præfata mentio peruenit, & mandatum, quatenus infra sex dies proximè computandos, quorū primos duos

pro primo, & reliquos duos primis duobus terminis, & peremptoriè, ac trina monitione canonica assignamus: nobis reuelent, si sciuerint, viderint, vel audierint aliquam personam esse hereticam, diffamatam de hæresi, seu suspectam, aut loquentem contra articulos fidei, vel Ecclesiæ sacramenta, aut aliās vita, & moribus a communi conuersatione fidelium dissidentem, seu demonibus inuocando sacrificantem. Si autem (qd̄ Deus auertat) aliquis suæ salutis immemor extiterit, præfatis nostris mandatis, & monitis non parendo, ea quæ iussimus non complendo, sciat se excommunicationis vinculo innodatum: quia excommunicationis sententiam Nos frater N. Inquisitor præfatus cōtra tales nobis rebelles, & inobedientes, immo reuera domino nostro Papæ, & Ecclesiæ sanctæ Dei, eorū contumacia eugere, inobediētia requitente, & iustitia postulare nunc vt extunc, & tunc vt exnunc ferimus in his scriptis: absolutiones a dictis sententijs, si forsitan aliqui incurrerint, nobis seu domino nostro Papæ tantummodo referuantes. Datum, &c.

Forma

Et ex singulis religionibus, aliquos sermoni suo adesse iubere.

Amonicio de reuelatione hereticorum faciendā.